

O'zbekiston Respublika  
Sog'liqni Saqlash vazirining  
2024 yil "9" sentabrdagi  
290-son buyrug'iga  
2-ilova

**BOLALARDA ALLERGIK GASTROENTERIT VA KOLITNI DIAGNOSTIKASI VA DAVOLASH STANDARTLARI**

**Toshkent-2024**

## BOLALARDA ALLERGIK GASTROENTERIT VA KOLITNI DIAGNOSTIKASI VA DAVOLASH STANDARTI

| Tibbiyot qismlarida tibbiy yordam ko'rsatish foizi (DPM da bajarish foizi taqsimlanadi) |                                 |                        |                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|------------------------|---------------------------|
| XKT-10 bo'yicha kodlash                                                                 | Nozologik shakl                 | Ambulator davolash (%) | Statsionarda davolash (%) |
| K 52.2                                                                                  | Allergik gastroenterit va kolit | 50%                    | 50%                       |

Ushbu standart quyidagi bemorlar toifasiga tegishli:

Allergik gastroenterit va kolit gumon qilingan va tashhisili bemorlar.

Yosh toifasi: 0-18 yoshli bolalar.

Bemorning jinsi: ayol va/yoki erkak.

Shakli: oziq-ovqat oqsillari keltirib chiqargan enterokolit sindromi; allergik enteropatiya; allergik proktokolit

Kasallikning bosqichlari: yengil kechishi, o'rtacha kechishi, og'ir kechishi

Asoratlari: og'ir oqsil-energetik yetishmovchiligi, anemiya, jismoniy rivojlanishdan orqada qolish, anafilaksiya.

Tibbiy yordam turi: ambulator va/yoki ixtisoslashtirilgan tibbiy yordam.

Maqsadli manfaatdor tomonlar: davlat va nodavlat davolash-profilaktika muassasalari. Tibbiyot xodimlari va/yoki menejerlar va/yoki kuzatuvchilar va/yoki ekzamenatorlar va/yoki tibbiy sug'urta xodimlari va/yoki tibbiy ta'lim muassasalarining tegishli xodimlari

**Tibbiy diagnostika va davolash tadbirlari**

| Davolash jarayoni                    | Tibbiy xizmatlar turlari va nomlari (asosiy va qo‘shimcha) | Ambulator muassasalar |                                                                                        |     |                     |                              |                                                                                                                                                                                                     | Statsionar qo‘shma muassasalar                                                        |           |                                 |                                 |                   |                       |                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------|------------------------------------------------------------|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|-----|---------------------|------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------|---------------------------------|---------------------------------|-------------------|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                      |                                                            | QVP                   | OP                                                                                     | MSP | Xususiy poliklinika | Xususiy diagnostik markazlar | Viloyat/shahar dispanserlari                                                                                                                                                                        | Davolanish davomiyligi/vrachning harakatlari                                          | TTB/TTYOB | Shahar/tuman Klinik shifoxonasi | Viloyat ko‘p tarmoqli shifoxona | Xududiy markazlar | Respublika markazlari | Xususiy statsionarlar                                                                                                                                         |
| Kasallikni profilaktikasi tadbirlari | Tibbiy tekshiruvlar (xavf omillarini aniqlash)             | OV                    | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog |     |                     | Qo‘llanilma ydi              | <b>Davolanish davomiyligi:</b><br>– 1-2 yoshli bolalarda yilda 2-marta;<br><b>Davolanish davomiyligi:</b><br>Xavf omili aniqlanmagan: 3-5 kun;<br>– Xavf omili aniqlanganda: ahvoli yaxshilanguncha | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |           |                                 |                                 |                   |                       | - qo‘llanilganda xavf omilini aniqlash;<br>- statsionar davolash tavsiya etiladi;<br>- ambulator nazorat bo‘yicha tavsiyalar statsionardan chiqishda beriladi |
|                                      | 2. Xavf omillarini yo‘qotish bo‘yicha tavsiyalar           | OV                    | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog |     |                     | Qo‘llanilma ydi              |                                                                                                                                                                                                     | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |           |                                 |                                 |                   |                       |                                                                                                                                                               |
| Ixtisoslashtirilgan tibbiy ko‘rik*   | 1. Shikoyatlari va anamnez (kasallik va hayot anamnezi)    | OV                    | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog |     |                     | Qo‘llanilma ydi              | Tibbiy ko‘rikda yiliga 2-marta;<br>– Kasallik tufayli shikoyat bo‘lsa va ko‘rsatma bo‘lganda 2 va undan ortiq                                                                                       | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |           |                                 |                                 |                   |                       | - Kasallik haqida shikoyat bo‘lsa, tekshiruv o‘tkazadi va ko‘rsatma bo‘lsa, to‘liq tekshiruv o‘tkazadi                                                        |
|                                      | 2. Obyektiv tekshirish                                     | OV                    | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog |     |                     | Qo‘llanilma ydi              |                                                                                                                                                                                                     | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |           |                                 |                                 |                   |                       |                                                                                                                                                               |
|                                      | 3. Fizikal va klinik tekshirish                            | OV                    | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog |     |                     | Qo‘llanilma ydi              |                                                                                                                                                                                                     | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |           |                                 |                                 |                   |                       |                                                                                                                                                               |

**izoh:** bemorda qo'shimcha boshqa yoki birga yuruvchi kasalliklar aniqlansa, u **ko'rsatmalarga muvofiq Milliy klinik protokollarda sanab o'tilgan** boshqa tegishli tor soxa mutaxassisliklar bo'yicha mutaxassislar tomonidan ko'rikdan o'tishi shart;

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                     |                |            |                    |                                                        |                               |                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|------------|--------------------|--------------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Laborator tekshirishlar*                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Asosiy:<br>1. Qonning umumiy (klinik) taxlili                                                                                                       | Bajariladi     |            | Qoʻllanilma ydi    | – Kasallanganda va/yoki instruksiya boʻyicha 1-3-marta | Bajariladi                    | - Kasallik boʻyicha va/yoki instruksiyaga koʻra statsionar davolanish davrida 1-martadan kam emas. |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 2. Peshobning umumiy (klinik) taxlili                                                                                                               | Bajariladi     |            | Qoʻllanilma ydi    |                                                        | Bajariladi                    |                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 3. Qonning biokimyoviy taxlili                                                                                                                      | Bajariladi     |            | Qoʻllanilma ydi    |                                                        | Bajariladi                    |                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 4. Koprologiya va axlatda yashirin qon ketishini aniqlash                                                                                           | Bajariladi     |            | Qoʻllanilma ydi    |                                                        | Bajariladi                    |                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 5. Qonda umumiy IgE taxlili                                                                                                                         | Qoʻllanilmaydi | Bajariladi | Bajariladi         |                                                        | Bajariladi (hamma joyda emas) |                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 6. Qonda spetsifik IgE taxlili                                                                                                                      | Qoʻllanilmaydi | Bajariladi | Qoʻllanilma ydi    |                                                        | Bajariladi (hamma joyda emas) |                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 7. Allergiyaning molekulyar diagnostikasi                                                                                                           | Qoʻllanilmaydi | Bajariladi | Qoʻllanilma ydi    |                                                        | Bajariladi (hamma joyda emas) | - Kasallik boʻyicha va/yoki instruksiyaga koʻra statsionar davolanish davrida 1-martadan kam emas. |
| qoʻshimcha: Bemorni konsultatsiyasi davomida yondosh kasalliklar aniqlansa, tibbiy muassasalar darajasida mavjud laboratoriya tekshiruvlari oʻtkaziladi.                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                     |                |            |                    |                                                        |                               |                                                                                                    |
| izoh: laboratoriya tekshiruvlari davolovchi shifokor tomonidan oʻtkazilishi kerak, bu taxlillarning natijalari tekshiruvning keyingi yuqori ixtisoslashtirilgan bosqichiga yuboriladi; Takroriy laboratoriya tekshiruvlari faqat mutaxassis tomonidan tayinlaganda yoki statsionar davolanish vaqtida amalga oshiriladi.                                |                                                                                                                                                     |                |            |                    |                                                        |                               |                                                                                                    |
| Instrumental- diagnostik tekshirishlar*                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Asosiy:<br>1. Ezofagogastroduodenoskopiya biopsiya bilan                                                                                            | Qoʻllanilmaydi |            | - tavsiya boʻyicha |                                                        | Bajariladi                    | - Kasallik boʻyicha va/yoki tavsiyaga koʻra statsionar davolanish davrida 1-martadan kam emas.     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 2. Rentgenografiya                                                                                                                                  | Bajariladi     |            |                    |                                                        | Bajariladi                    |                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 3. Qorin boʻshligʻi organlari UTT                                                                                                                   | Bajariladi     |            |                    |                                                        | Bajariladi                    |                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ilova: Bemorni konsultatsiyasi davomida yondosh kasalliklar aniqlansa, tibbiy muassasalar darajasida mavjud laboratoriya tekshiruvlari oʻtkaziladi. |                |            |                    |                                                        |                               |                                                                                                    |
| izoh: instrumental- diagnostik tekshirishlarni davolovchi vrach amalga oshiradi.<br>Boshqa tibbiyot muassasalarida davolanishga koʻrsatma boʻlganda oʻtkazilgan tekshiruvlarning nusxalari bilan yuboriladi.<br>Takroriy instrumental-diagnostik tekshirish tegishli mutaxassis koʻrsatmasi boʻyicha yoki statsionar davolanish jarayonida oʻtkaziladi. |                                                                                                                                                     |                |            |                    |                                                        |                               |                                                                                                    |

| IXTISOSLASHTIRILGAN STATSIONAR DAVOLASH BO'YICHA QO'LLANMA                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Rejali statsionar davolash bo'yicha yo'riqnoma (operatsiyasiz)                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Shoshiliinch statsionar davolash bo'yicha yo'riqnoma (xirurgik amaliyot).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>1. Kunduzgi statsionar bemorlari uchun yo'riqnoma:</b><br>- allergik gastroenterit va kolitning yengil va o'rta og'ir darajasi<br>- oqsil-energetik yetishmovchiligining yengil darajasi                                                                                                                                                       | <b>1. Tuman tibbiyot birlashmalarining jarrohlik bo'limlari, tumanlararo tez tibbiy yordam markazlari, xususiy klinikalarda o'tkaziladigan jarrohlik aralashuvlar turlari va ularni amalga oshirish bo'yicha ko'rsatmalar:</b><br>-<br>-                                                                                                                                                                                                     |
| <b>2. Shifoxona va (yoki) tuman tibbiyot birlashmasi gastroenterologiya bo'limi va (yoki) xususiy klinikaga ko'rsatma:</b><br>- allergik gastroenterit va kolitning yengil va o'rta og'ir darajasi<br>- oqsil-energetik yetishmovchiligining yengil va o'rta darajasi                                                                             | <b>2. Viloyat shoshiliinch tez tibbiy yordam bo'limi va/yoki viloyat bolalar ko'p tarmoqli markazi xirurgiya bo'limi va/yoki Respublika ixtisoslashtirilgan pediatriya ilmiy-amaliy tibbiyot markazi viloyat filialiga ko'rsatmalar:</b><br>- og'ir Allergik gastroenterit va kolit<br>- malabsorbsiyaning og'ir shakllari<br>- og'ir oqsil-energetik yetishmovchilik<br>- og'ir suvsizlanish<br>- oqsilsiz shishlarning mavjudligi          |
| <b>3. Respublika ixtisoslashtirilgan pediatriya ilmiy amaliy tibbiyot markazining xududiy filiali uchun ko'rsatma :</b><br>- allergik gastroenterit va kolitning yengil va o'rta og'ir darajasi<br>- oqsil-energetik yetishmovchiligining yengil va o'rta darajasi                                                                                | <b>3. Respublika ixtisoslashtirilgan pediatriya ilmiy amaliy tibbiyot markazi va/yoki Bolalar Milliy Tibbiyot Markazi va/yoki oliy o'quv yurtlari klinikalari xirurgiya yoki gastroenterologiya kafedralari uchun ko'rsatma:</b><br>- og'ir Allergik gastroenterit va kolit<br>- malabsorbsiyaning og'ir shakllari<br>- og'ir oqsil-energetik yetishmovchilik<br>- og'ir suvsizlanish<br>- oqsilsiz shishlarning mavjudligi<br>-Anafilaksiya |
| <b>4. Respublika ixtisoslashtirilgan pediatriya ilmiy amaliy tibbiyot markazi va/yoki Bolalar Milliy Tibbiyot Markazi va/yoki oliy o'quv yurtlari klinikalari xirurgiya yoki gastroenterologiya kafedralari uchun ko'rsatma:</b><br>- allergik gastroenterit va kolitning og'ir darajasi<br>- oqsil-energetik yetishmovchiligining og'ir darajasi | <b>Kasalliknig asoratlari:</b><br>- oqsil-energetik yetishmovchiliknig og'ir darajasi, anemiya, jismoniy rivojlanishdan orqada qolish                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

| Davolash tadbirlari |      |                       |                               |
|---------------------|------|-----------------------|-------------------------------|
| Davolash*           | Nomi | Ambulator muassasalar | Statsionar xamkor muassasalar |

|                                       |                         | QVP                          | OP                                                                                     | MSP | Xususiy poliklinika | Xususiy diagnostik markazlar | Viloyat/shahar dispanserlari | Davolanish davomiyligi/vrachning harakati                   | TTB/VTTYOB                                                                  | Shahar/Tuman Klinik kasalxonasi | Viloyat ko'p tarmoqli kasalxona | Xududiy markazlar | Respublika markazlari | Xususiy statsionarlar | Davolanish davomiyligi/vrachning harakati                   |
|---------------------------------------|-------------------------|------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|-----|---------------------|------------------------------|------------------------------|-------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|-------------------|-----------------------|-----------------------|-------------------------------------------------------------|
| <b>Dori-darmon bilan davolanmaydi</b> | 1. Eliminatsion parhez  | SV                           | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog |     |                     |                              | Qo'llanilmaydi               | - bemorning ahvoriga qarab vrach har 3-5 kunda o'zgartiradi | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog          |                                 |                                 |                   |                       |                       | - bemorning ahvoriga qarab vrach har 3-5 kunda o'zgartiradi |
|                                       | 2. fizioterapiya        | SV                           | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog                  |     |                     |                              | Qo'llanilmaydi               | - yo'riqnomaga muvofiq;                                     | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Vrach-fizioterapevt<br>4. Allergolog |                                 |                                 |                   |                       |                       | - yo'riqnomaga muvofiq;                                     |
| <b>ATX-dorining</b>                   | <b>Dorining Xalqaro</b> | <b>Ambulator muassasalar</b> |                                                                                        |     |                     |                              |                              |                                                             | <b>Statsionar xamkor muassasalar</b>                                        |                                 |                                 |                   |                       |                       |                                                             |

| klassifikatsiyali kodi              | patentlanmagan nomi                                                                                                                                                                       | QVP | OP                                                                                     | MSP | Xususiy poliklinika | Xususiy diagnostik markazlar | Viloyat/shahar dispanserlari | Parvarishning davomiyligi/vrachning harakati                                                                                                                                                            | TTB/VTTYOB                                                                            | Shahar/Tuman Klinik kasalxonasi | Viloyat ko'p tarmoqli kasalxona | Xududiy markazlar | Respublika markazlari | Xususiy statsionarlar | Parvarish muddati/vrachning harakati |
|-------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|----------------------------------------------------------------------------------------|-----|---------------------|------------------------------|------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|-------------------|-----------------------|-----------------------|--------------------------------------|
| Основные препараты*                 |                                                                                                                                                                                           |     |                                                                                        |     |                     |                              |                              |                                                                                                                                                                                                         |                                                                                       |                                 |                                 |                   |                       |                       |                                      |
|                                     | Maxsus davolash aralashmalari (aminokislotali, yuqori gidrolizlangan. Qosil zardoblari yoki kazein fraksiyalari bo'lgan aralashmalar, soya oqsilili aralashmalar (6oydan katta bolalarga) | OV  | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog |     |                     | Qo'llanilm aydi              |                              | - Og'iz orqali davolanish 10 kun davomida buyuriladi; Ya'ni, tabletkalar, kapsulalar, sirop shaklida; - agar bemorning ahvolidagi klinik tiklanishni kuzatilmasa, u statsionar davolanishga yuboriladi. | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |                                 |                                 |                   |                       |                       |                                      |
| A07BC05<br>A07B<br>A07VS<br>A07BA01 | Adsorbentlar ( smektit dioktaedrik, kremniy dioksid kolloidli, poligidrat polimetilsiloksana, faollashtirilgank o' mir, gidrolizlangan lignin )                                           | OV  | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog |     |                     | Qo'llanilm aydi              |                              |                                                                                                                                                                                                         | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |                                 |                                 |                   |                       |                       |                                      |
| A12CB01                             | Sink preparatlari (sinksulfat)                                                                                                                                                            | OV  | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog |     |                     | Qo'llanilm aydi              |                              |                                                                                                                                                                                                         | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |                                 |                                 |                   |                       |                       |                                      |
| A11SS05                             | Vitamin D (xolekalsiferol )                                                                                                                                                               | OV  | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog |     |                     | Qo'llanilm aydi              |                              |                                                                                                                                                                                                         | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |                                 |                                 |                   |                       |                       |                                      |

|                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                               |    |                                                                                        |                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----|----------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A12AA04                                                                                                                                                                                                                                                                 | Kalsiy preparatlari                                                                           | OV | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog | Qoʻllanilm<br>aydi |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>izoh: * seliakiya kasalligining kechishiga qarab qoʻshimcha dori vositalari roʻyxati Milliy klinik protokollarda koʻrsatilgan dori vositalari bilan toʻldirilishi mumkin;<br/>- agar kasallikning asorati kuzatilsa, dorilar asorat turiga qarab oʻzgartiriladi.</b> |                                                                                               |    |                                                                                        |                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Qoʻshimcha dorilar*</b>                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                               |    |                                                                                        |                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| A07FA02<br>A07FA                                                                                                                                                                                                                                                        | Probiotiklar<br>(Saccharomyces<br>boulardii, Bacillus<br>clausii)                             | OV | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog | Qoʻllanilm<br>aydi | - Ogʻiz orqali<br>davolanish 10 kun<br>davomida buyuriladi;<br>Yaʼni, tabletkalar,<br>kapsulalar, sirop<br>shaklida;<br>- agar bemorning<br>ahvoli klinik<br>tiklanishni<br>kuzatilmasa, statsionar<br>davolanish yoki<br>jarrohlik amaliyotiga<br>koʻrsatmalar mavjud<br>boʻlsa, jarrohlik<br>aralashuvi koʻrsatiladi. | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog | - inyeksiya bilan<br>davolash 15 kun<br>davomida buyuriladi;<br>Yaʼni, m/o, tomir<br>ichiga va shunga<br>oʻxshash inyeksiya<br>jarayonlari amalga<br>oshiriladi;<br>- statsionar davolanish<br>vaqtida, agar jarrohlik<br>amaliyotiga<br>koʻrsatmalar mavjud<br>boʻlsa, jarrohlik<br>amaliyotiga yoʻllanma<br>beriladi; |
| B03AB05                                                                                                                                                                                                                                                                 | Temir preparatlari ( temir ( III)<br>gidroksid<br>polimaltozat)<br>temir (III) (dekstran<br>) | OV | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog | Qoʻllanilm<br>aydi |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| A09AA02                                                                                                                                                                                                                                                                 | Pankreatin<br>mikrosferik shakli                                                              | OV | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog | Qoʻllanilm<br>aydi |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| R06AC03,<br>R06AX<br>R06AA04                                                                                                                                                                                                                                            | Antigistamin<br>preparatlar I- va II<br>avlod                                                 | OV | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog | Qoʻllanilm<br>aydi |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| B03BB01                                                                                                                                                                                                                                                                 | Foliy kislotasi                                                                               | OV | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog | Qoʻllanilm<br>aydi |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| V05V A10                                                                                                                                                                                                                                                                | Aminokislota<br>eritmaları                                                                    | OV | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog | Qoʻllanilm<br>aydi |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                            |    |                                                                                        |                    |  |                                                                                       |  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|----|----------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|--|---------------------------------------------------------------------------------------|--|
| B05BA03                                                                                                                                                                                                                                                         | Glyukoza eritmasi                                                                          | OV | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog | Qoʻllanilm<br>aydi |  | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |  |
| B05BB01<br>B05BB04                                                                                                                                                                                                                                              | Fiziologik eritma<br>0,9%, Ringer<br>eritmasi, Ringer<br>laktat eritmasi,<br>Reosorбилakt. | OV | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog | Qoʻllanilm<br>aydi |  | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |  |
| H02AB04                                                                                                                                                                                                                                                         | Metilprednizolon                                                                           | OV | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog | Qoʻllanilm<br>aydi |  | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |  |
| A04AA01                                                                                                                                                                                                                                                         | Ondanseton                                                                                 | OV | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog | Qoʻllanilm<br>aydi |  | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |  |
| A07AX03<br>A07AA11<br>DJ01X D01                                                                                                                                                                                                                                 | Nifuroksazid<br>Rifaksimn<br>Metronidazol                                                  | OV | 1. Oilaviy vrach<br>2. Pediatr<br>3. Gastroenterolog<br>4. Allergolog<br>5. Dermatolog | Qoʻllanilm<br>aydi |  | 1. Pediatr<br>2. Gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. Dermatolog<br>5. Reanimatolog |  |
| izoh: * seliakiya kasalligining kechishiga qarab qoʻshimcha dori vositalari roʻyxati Milliy klinik protokollarda koʻrsatilgan dori vositalari bilan toʻldirilishi mumkin;<br>- agar kasallikning asorati kuzatilsa, dorilar asorat turiga qarab oʻzgartiriladi. |                                                                                            |    |                                                                                        |                    |  |                                                                                       |  |

|                 |  |                              |                                      |
|-----------------|--|------------------------------|--------------------------------------|
| <b>Xirurgik</b> |  | <b>Ambulator muassasalar</b> | <b>Statsionar xamkor muassasalar</b> |
|-----------------|--|------------------------------|--------------------------------------|

| amaliyot jarayoni                                                     | Xirurgik amaliyot/tibbiy aralashuv/ Davolash nomi                                              | QVP            | OP | MSP | Xususiy poliklinika | Xususiy diagnostik markazlar | Viloyat/shahar dispanseri | Statsionar xamkor muassasalar | TTB/VTTYOB     | Shahar/Tuman Klinik kasalxonasi | Viloyat ko'p tarmoqli kasalxona | Xududiy markazlar | Respublika markazlari | Xususiy statsionarlar | Statsionar xamkor muassasalar |
|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|----|-----|---------------------|------------------------------|---------------------------|-------------------------------|----------------|---------------------------------|---------------------------------|-------------------|-----------------------|-----------------------|-------------------------------|
| Operatsiyaga tayyorlash                                               |                                                                                                | Qo'llanilmaydi |    |     |                     |                              |                           |                               | Qo'llanilmaydi |                                 |                                 |                   |                       |                       |                               |
|                                                                       | izoh:* operatsiyani maxsus asbob-uskunalarini bo'lgan xususiy klinikada amalga oshirish kerak; |                |    |     |                     |                              |                           |                               |                |                                 |                                 |                   |                       |                       |                               |
| Ushbu nozologiyada qo'llanilgan xirurgik amaliyot yoki tibbiy muolaja |                                                                                                | Qo'llanilmaydi |    |     |                     |                              |                           |                               | Qo'llanilmaydi |                                 |                                 |                   |                       |                       |                               |
|                                                                       | izoh:* operatsiyani maxsus asbob-uskunalarini bo'lgan xususiy klinikada amalga oshirish kerak; |                |    |     |                     |                              |                           |                               |                |                                 |                                 |                   |                       |                       |                               |
| Operatsiyadan keyingi parvarish yoki reanimatsion muolajalar          |                                                                                                | Qo'llanilmaydi |    |     |                     |                              |                           |                               | Qo'llanilmaydi |                                 |                                 |                   |                       |                       |                               |
|                                                                       |                                                                                                |                |    |     |                     |                              |                           |                               |                |                                 |                                 |                   |                       |                       |                               |
| Operatsiyadan keyingi parvarish yoki reanimatsion muolajalar          |                                                                                                | Qo'llanilmaydi |    |     |                     |                              |                           |                               | Qo'llanilmaydi |                                 |                                 |                   |                       |                       |                               |
|                                                                       |                                                                                                |                |    |     |                     |                              |                           |                               |                |                                 |                                 |                   |                       |                       |                               |

|                                                    | Imya                                  | Ambulator muassasalar |                                                                                                           |     |                    |                             |                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Statsionar xamkor muassasalar |                                 |                                 |                   |                       |                      |                                                                                            |
|----------------------------------------------------|---------------------------------------|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|--------------------|-----------------------------|------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|-------------------|-----------------------|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                    |                                       | QVP                   | OP                                                                                                        | MSP | Xususi poliklinika | Xususi diagnostik markazlar | Viloyat/shahar dispanserlari | Parvarish muddati/vrachning harakati                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | TTB/VTTYOB                    | Shahar/Tuman Klinik kasalxonasi | Viloyat ko'p tarmoqli kasalxona | Xududiy markazlar | Respublika markazlari | Xususi statsionarlar | Davolanish muddati/vrachning harakati                                                      |
| Shifoxonadan keyingi kuzatish va dispanser nazorat | Vrachning klinik va fizikaviy ko'rigi | OV                    | 1. Oilaviy vrach<br>2. gastroenterolog<br>3. Allergolog<br>4. LOR<br>5. . nevropatolog<br>6. Endokrinolog |     | Qo'llanilmaydi     |                             |                              | 1. Birlamchi shifoxonada davolanishdan keyin 1-3 oy davomida vrach nazorati;<br>2. Keyin 1 yilda har 3 oyda<br>3. Yiliga 2 yoki undan ko'p marta va ko'rsatmalarga muvofiq. klinik, fizik, laboratoriya tekshirishlarini o'tkazish;<br>4. Ko'rsatmalarga muvofiq, boshqa tor mutaxassislarning tekshiruvlari va qo'shimcha tekshiruvlar o'tkazish;<br>5. Kasallikning qaytalanishi yoki asoratlari yuzaga kelganda shifoxonada davolanishga yo'naltirish. | +                             | +                               | +                               |                   |                       | +                    | "D" toifasi nazorati ostidagi bolalar uchun yiliga kamida bir marta statsionar davolanish; |
|                                                    |                                       |                       |                                                                                                           |     |                    |                             |                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                               |                                 |                                 |                   |                       |                      |                                                                                            |
|                                                    | Laborator taxlillar                   | OV                    | 1. Oilaviy vrach<br>2. gastroenterolog<br>3. Allergolog                                                   |     | Qo'llanilmaydi     |                             |                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | +                             | +                               | +                               | +                 | +                     | +                    |                                                                                            |
|                                                    | Instrumental tekshirish o'tkazilgan   | OV                    | 1. Oilaviy vrach<br>2. gastroenterolog<br>3. Allergolog                                                   |     | Qo'llanilmaydi     |                             |                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                               |                                 |                                 |                   |                       |                      |                                                                                            |
|                                                    | nomedikamentoz davo                   | OV                    | 1. Oilaviy vrach<br>2. gastroenterolog<br>3. Allergolog                                                   |     | Qo'llanilmaydi     |                             |                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                               |                                 |                                 |                   |                       |                      |                                                                                            |

|                                                                                                                                                                                                   |                            |                                                  |                                                         |                |   |   |                  |                                                                                                                                                                                                           |                                                  |   |   |   |   |   |                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|--------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|----------------|---|---|------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|---|---|---|---|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                   | Dori-darmonli davo         | OV                                               | 1. Oilaviy vrach<br>2. gastroenterolog<br>3. Allergolog | Qoʻllanilmaydi |   |   |                  |                                                                                                                                                                                                           |                                                  |   |   |   |   |   |                                                                                                                                                                                           |
| izoh: Agar qoʻshimcha yondosh kasalliklar aniqlansa, boshqa tor mutaxassislar, fizik, klinik, laboratoriya va instrumental tadqiqotlar oʻtkazilishi mumkin.                                       |                            |                                                  |                                                         |                |   |   |                  |                                                                                                                                                                                                           |                                                  |   |   |   |   |   |                                                                                                                                                                                           |
| reabilitatsionny e protsedury                                                                                                                                                                     | Fizioterapiya              | +                                                | +                                                       | +              | + | + | - Qoʻllanilmaydi | - kasallik tashxis qoʻyilganda, u bemorning sogʻligʻi koʻrsatkichlariga muvofiq terapevtik tadbirlar bilan birgalikda buyuriladi;<br>- davolanishni davom ettirish vrach tavsiyasiga koʻra oʻzgartiriladi | +                                                | + | + | + | + | + | - statsionar davolanish vaqtida bemorning somatik holatidan kelib chiqqan holda, asosiy usul boʻyicha aniqlanadi;<br>- davolanishni davom ettirish vrach tavsiyasiga koʻra oʻzgartiriladi |
|                                                                                                                                                                                                   | Nutritsevtiklar            | Kasalliknig ogʻirligiga qarab qoʻllaniladi       |                                                         |                |   |   |                  |                                                                                                                                                                                                           | Kasalliknig ogʻirligiga qarab qoʻllaniladi.      |   |   |   |   |   |                                                                                                                                                                                           |
|                                                                                                                                                                                                   | Ovqatlanish tartibi        | +                                                | +                                                       | +              | + | + |                  |                                                                                                                                                                                                           | +                                                | + | + | + | + |   |                                                                                                                                                                                           |
|                                                                                                                                                                                                   | Jismoniy faollik           | +                                                | +                                                       | +              | + | + |                  |                                                                                                                                                                                                           | +                                                | + | + | + | + |   |                                                                                                                                                                                           |
|                                                                                                                                                                                                   | DFK                        | +                                                | +                                                       | +              | + | + |                  |                                                                                                                                                                                                           | +                                                | + | + | + | + |   |                                                                                                                                                                                           |
|                                                                                                                                                                                                   | Zararli odatlarni cheklash | Yoshiga mos keladigan zararli odatlar aniqlangan |                                                         |                |   |   |                  |                                                                                                                                                                                                           | Yoshiga mos keladigan zararli odatlar aniqlangan |   |   |   |   |   |                                                                                                                                                                                           |
| izoh: Ishga asosiy nazoratchi shifokorlar jalb qilingan – oilaviy vrach, pediater va gastroenterolog, allergolog, koʻrsatmalarga koʻra - anʼanaviy tibbiyot mutaxassisi, fizioterapevt, diyetolog |                            |                                                  |                                                         |                |   |   |                  |                                                                                                                                                                                                           |                                                  |   |   |   |   |   |                                                                                                                                                                                           |
| Palliativ yordam                                                                                                                                                                                  |                            | Qoʻllanilmaydi                                   |                                                         |                |   |   |                  | Qoʻllanilmaydi                                                                                                                                                                                            |                                                  |   |   |   |   |   |                                                                                                                                                                                           |